

Politechnika Wrocławska

Architektura Systemów Komputerowych

Wykład 7

Dr inż. Radosław Michalski

Katedra Inteligencji Obliczeniowej, Wydział Informatyki i Zarządzania
Politechnika Wrocławska

Wersja 1.1, wiosna 2018

Źródła i licencja

Najbardziej aktualna wersja tego wykładu znajduje się tu:

<https://github.com/rmhere/lecture-comp-arch-org>

Opublikowany jest on na licencji Creative Commons Attribution NonCommercial ShareAlike license 4.0 (**CC BY-NC-SA 4.0**).

Zawartość tego wykładu

CPU, FPGA, ASIC

Asembler MIPS

CPU, FPGA, ASIC

Czym układy FPGA różnią się od mikroprocesorów?

- ▶ field-programmable **g**ate **a**rray - **FPGA**
- ▶ pomysł narodził się w latach 80. XX wieku
- ▶ cel: zbudowanie reprogramowalnego układu
- ▶ brak stałych konfiguracji bramek
- ▶ bardziej elastyczna architektura
- ▶ hardware description language (HDL) do specyfikacji konfiguracji

CPU, FPGA, ASIC

Zastosowania układów FPGA

- ▶ niegdyś: prototypowanie, niewielkie serie
- ▶ obecnie: niemal wszędzie
  - ▶ elektronika użytkowa
  - ▶ zastosowania medyczne
  - ▶ przetwarzanie wideo, obrazów i dźwięku
  - ▶ branża automotive
  - ▶ wiele, wiele więcej

CPU, FPGA, ASIC

ASIC

- ▶ **application-specific integrated circuit - ASIC**
- ▶ tworzony do wykonywania konkretnego zadania
- ▶ cel musi być znany przed rozpoczęciem projektowania i produkcji
- ▶ stała konfiguracja (bezpieczeństwo)
- ▶ zastosowania
  - ▶ branża kosmiczna (większa odporność na promieniowanie)
  - ▶ DSP
  - ▶ kryptografia

CPU, FPGA, ASIC

Porównanie

- ▶ **CPU**: najdroższe, wysokie zużycie energii, stała konfiguracja sprzętowa, ogólnego przeznaczenia
- ▶ **FPGA**: tańsze, duża liczba bramek, logika do zaprogramowania, bardziej elastyczne, także używane do prototypowania układów ASIC
- ▶ **ASIC**: najtańsze (w produkcji), konkretne zastosowanie, stała konfiguracja sprzętowa, niskie zużycie energii

CPU, FPGA, ASIC

Porównanie - wydobywanie Bitcoinów

Satoshi, public domain

bitcoinwiki - Non-specialized hardware comparison
bitcoinwiki - Mining hardware comparison

Asembler MIPS

Kompilacja, asemblacja, interpretacja

- ▶ kompilacja - plik wykonywalny (kod maszynowy)
- ▶ asemblacja - plik wykonywalny (kod maszynowy)
- ▶ interpretacja - linia po linii (interpreter)

Asembler MIPS

Struktura programu

- ▶ plik tekstowy
- ▶ na początku deklaracja danych
- ▶ następnie kod programu

Asembler MIPS

Struktura programu c.d.

Deklaracja danych:

- ▶ poprzedzona dyrektywą asemblera `.data`
- ▶ deklaracja danych używanych w programie
- ▶ umieszczone one będą w głównej pamięci (RAM)

Instrukcje:

- ▶ poprzedzone dyrektywą asemblera `.text`
- ▶ tradycyjnie pierwsza instrukcja po etykiecie `main`:

Komentarze:

- ▶ `#` rozpoczyna komentarz

Asembler MIPS

Struktura programu - przykład

```
# Komentarz informujący o nazwie programu,  
# twórcy, przeznaczeniu, wersji itp.  
# Template.s  
# Struktura programu asemblera MIPS  
  
    .data          # deklaracje danych po tym wierszu  
                   #  
    .text          # instrukcje po tym wierszu  
main:              # etykieta - początek bloku instrukcji  
  
# Koniec programu, pozostaw pusty wiersz na końcu.
```


Asembler MIPS

Instrukcje asemblera MIPS

- ▶ każdy wiersz zawiera jedną instrukcję
- ▶ stały porządek i liczba argumentów
- ▶ jeśli potrzeba więcej argumentów w języku wysokiego poziomu
  - ▶ więcej instrukcji w języku asemblera

Asembler MIPS

Zmienne?

- ▶ brak zmiennych, praca na rejestrach (load and store)
- ▶ deklaracje danych odnoszą się do pamięci

Asembler MIPS

Bajty i słowa

- ▶ bajt - 8 bitów
- ▶ słowo to podstawowa porcja informacji, na której operuje system komputerowy
- ▶ word (słowo) - 4 bajty - 32 bity (MIPS)

Asembler MIPS

Deklaracja danych

Format:

etykieta: typ   wartość(i)

Przykład:

```
myint:  .word    3           # liczba całkowita
array1: .byte    'a','b'     # dwuelementowa macierz char
array2: .space    40         # 40 bajtów ciągiem
```


Asembler MIPS

Rejestry

Numer	Nazwa	Opis
\$0	\$zero	Zawsze zero
\$1	\$at	Zarezerwowany dla asemblera
\$2-\$3	\$v0, \$v1	pierwsza i druga wartość powrotu
\$4-\$7	\$a0...\$a3	Pierwsze cztery argumenty funkcji
\$8-\$15	\$t0...\$t7	Rejestry tymczasowe
\$16-\$23	\$s0...\$s7	Rejestry zapisane
\$24-\$25	\$t8, \$t9	Kolejne rejestry tymczasowe
\$26-\$27	\$k0, \$k1	Zarezerwowane dla systemu operacyjnego
\$28	\$gp	Wskaźnik globalny
\$29	\$sp	Wskaźnik stosu
\$30	\$fp	Wskaźnik ramki
\$31	\$ra	Adres powrotu

Asembler MIPS

Wywołania systemowe

- ▶ używane do odczytu lub wyświetlenia wartości lub ciągów z I/O i informacji o zakończeniu wykonania
- ▶ syscall do wywołania
- ▶ najpierw ustawienie odpowiednich wartości w rejestrach \$v0, \$a0-\$a1, \$f
- ▶ wartość wyniku działania syscall (jeśli jakakolwiek) w \$v0

Asembler MIPS

Wywołania systemowe - lista

Usługa	Wartość w \$v0	Argumenty	Wynik
print_int	1	\$a0 = liczba całkowita do wyświetlenia	
print_float	2	\$f12 = float do wyświetlenia	
print_double	3	\$f12 = double do wyświetlenia	
print_string	4	\$a0 = adres ciągu w pamięci	
read_int	5		l. całkowita pobrana do \$v0
read_float	6		float pobrany do \$f0
read_double	7		double pobrany do \$f0
read_string	8	\$a0 = adres pamięci bufora na ciąg znaków, \$a1 = długość bufora na ciąg (n)	
sbrk	9	\$a0 = liczba	adres w \$v0
exit	10		

Asembler MIPS

Przykład kodu w języku asemblera

Napisz program wykonujący następującą operację:

$$(a + b) - (c - d)$$

Asembler MIPS

Przykład kodu w języku asemblera

```
.data
    a: .word 5
    b: .word 6
    c: .word 4
    d: .word 3

.text
main:
    lw $t0, a
    lw $t1, b
    lw $t2, c
    lw $t3, d

    add $t4, $t0, $t1
    sub $t5, $t2, $t3
    sub $t6, $t4, $t5

    li $v0, 1
    add $a0, $zero, $t6
    syscall
```


Asembler MIPS

MARS - demo

Demonstracja pracy w Symulatorze MIPS - MARS.

Asembler MIPS

Źródła i materiały dodatkowe

- ▶ D. Reed, [MIPS Architecture and Assembly Language Overview](#), University of Illinois at Chicago, IL, United States (materiały do kursu)
- ▶ Y. Kreinin, [How FPGAs work, and why you'll buy one](#) (artykuł)
- ▶ R. Baruch, [Bulding a CPU on an FPGA](#) (materiały wideo)